

U S T A W A

z dnia

o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Tworzy się Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, zwane dalej „Centrum”.

2. Centrum jest państwową osobą prawną, powołaną do realizacji niektórych zadań z zakresu polityki naukowej i innowacyjnej państwa.

3. Siedzibą Centrum jest miasto stołeczne Warszawa.

4. Minister właściwy do spraw nauki, w drodze rozporządzenia, nadaje Centrum statut, który określa szczegółowy zakres zadań i tryb pracy organów Centrum oraz organizację Biura Centrum, mając na względzie sprawne wykonywanie zadań przez Centrum.

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) jednostce naukowej – należy przez to rozumieć jednostkę, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr 238, poz. 2390, z późn. zm.¹⁾);

- 2) sieci naukowej – należy przez to rozumieć sieć naukową, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki;
- 3) konsorcjum naukowo-przemysłowym – należy przez to rozumieć konsorcjum naukowo-przemysłowe, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki;
- 4) Radzie Nauki – należy przez to rozumieć Radę Nauki, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki;
- 5) strategicznym programie badań naukowych i prac rozwojowych – należy przez to rozumieć wymagający znacznych nakładów program określony w Krajowym Programie Badań Naukowych i Prac Rozwojowych, obejmujący zadania badawcze i definiujący w sposób mierzalny oczekiwane efekty;
- 6) Krajowym Programie Badań Naukowych i Prac Rozwojowych – należy przez to rozumieć Krajowy Program Badań Naukowych i Prac Rozwojowych, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki;
- 7) ocenie parametrycznej – należy przez to rozumieć ocenę parametryczną, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki.

Art. 3. 1. Centrum realizuje strategiczne programy badań naukowych i prac rozwojowych.

2. Strategiczne programy badań naukowych i prac rozwojowych ustanawia minister właściwy do spraw nauki, zwany dalej „Ministrem”, w ramach Krajowego Programu Badań Naukowych i Prac Rozwojowych

w trybie określonym w ustawie z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki. Programy te są finansowane ze środków finansowych na naukę.

3. Centrum może, za zgodą Ministra, realizować programy badań naukowych i prac rozwojowych finansowane przez inne podmioty.

Art. 4. 1. Realizacja strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych obejmuje w szczególności:

- 1) określanie zadań badawczych i warunków ich wykonania;
 - 2) ogłaszanie konkursów na wykonanie zadań badawczych;
 - 3) ocenę i wybór ofert badawczych;
 - 4) zawieranie umów na wykonanie zadań badawczych;
 - 5) nadzór nad wykonaniem, odbiór, ocenę i rozliczanie realizacji zadań badawczych.
2. Właścicielem praw własności przemysłowej, powstałych w wyniku realizacji zadań badawczych finansowanych przez Centrum jest Skarb Państwa, chyba że umowa z wykonawcą zadania badawczego stanowi inaczej.
 3. Centrum może udostępnić zainteresowanym podmiotom wyniki badań bezpłatnie, jeżeli przemawia za tym interes publiczny i umowa z wykonawcą zadania badawczego nie stanowi inaczej.
 4. Za pośrednictwem Centrum może być udzielana pomoc publiczna.
 5. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb udzielania pomocy publicznej za

pośrednictwem Centrum, uwzględniając w szczególności cele polityki innowacyjnej państwa.

Art. 5. 1. Do zadań Centrum należy także:

- 1) wspieranie komercjalizacji i innych form transferu wyników badań naukowych i prac rozwojowych do gospodarki;
- 2) wspieranie rozwoju kadry naukowej, w szczególności udziału młodych naukowców w realizacji programów badawczych;
- 3) realizacja międzynarodowych programów mobilności naukowców;
- 4) realizacja innych zadań zleczanych przez Ministra.

2. W realizacji zadań, o których mowa w ust. 1, Centrum może współpracować z podmiotami zagranicznymi i krajowymi.

3. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb realizacji zadań, o których mowa w ust. 1, uwzględniając w szczególności zapewnienie zgodności zadań z polityką naukową i innowacyjną państwa oraz kryteria, które powinny spełniać ogłaszane przez Centrum konkursy na realizację poszczególnych zadań.

Art. 6. 1. Minister sprawuje nadzór nad działalnością Centrum oraz pracą Dyrektora Centrum, zwanego dalej „Dyrektorem”, z punktu widzenia legalności, gospodarności i rzetelności.

2. W ramach nadzoru Minister:

- 1) uchyla sprzeczne z prawem decyzje Dyrektora;

- 2) sprawuje kontrolę finansową Centrum i w tym celu powołuje własne zespoły kontrolne i biegłych rewidentów;
- 3) rozpatruje sprawozdania Dyrektora z działalności Centrum.

Rozdział 2

Organy i organizacja Centrum

Art. 7. Organami Centrum są:

- 1) Dyrektor;
- 2) Rada Centrum, zwana dalej „Radą”.

Art. 8. 1. Dyrektor jest powoływany przez Ministra spośród dwóch kandydatów wyłonionych w drodze konkursu przeprowadzanego przez Radę.

2. Kandydatem na Dyrektora może być wyłącznie osoba, która:

- 1) korzysta z pełni praw publicznych;
- 2) cieszy się nieposzlakowaną opinią;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo popełnione umyślnie;
- 4) posiada co najmniej 5-letnie doświadczenie w zarządzaniu badaniami naukowymi albo przedsięwzięciami w sektorze gospodarczym lub finansowym.

3. Funkcji Dyrektora nie może pełnić osoba, która pełniła służbę, pracowała lub była współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa, wymienionych w art. 5 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. Nr 155, poz. 1016, z późn. zm.²⁾).

4. Kadencja Dyrektora trwa 5 lat. Ta sama osoba może pełnić funkcję Dyrektora nie więcej niż przez dwie następujące po sobie kadencje.

5. Dyrektor pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy.

6. Wynagrodzenie Dyrektora ustala Minister.

7. Minister na wniosek Dyrektora powołuje nie więcej niż trzech jego zastępców i ustala ich wynagrodzenie.

8. Do powołania Dyrektora, jego zastępców oraz kierowników komórek organizacyjnych i ich zastępców nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2006 r. o państwowym zasobie kadrowym i wysokich stanowiskach państwowych (Dz. U. Nr 170, poz. 1217 i Nr 249, poz. 1832).

9. Kandydatów na stanowisko zastępcy Dyrektora wyłania się w drodze konkursu przeprowadzanego przez Radę.

10. Przepisy ust. 2 pkt 1-3 oraz ust. 3 stosuje się odpowiednio do kandydatów na zastępcę Dyrektora.

11. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, regulaminy konkursów, o których mowa w ust. 1 i 9, oraz procedurę konkursową, uwzględniając w szczególności wymagania dotyczące doświadczenia i kwalifikacji zawodowych.

Art. 9. 1. Dyrektor kieruje działalnością Centrum i reprezentuje je na zewnątrz, a w szczególności decyduje w sprawach związanych z organizowaniem badań naukowych i prac rozwojowych oraz realizacją innych zadań Centrum.

2. W terminie do dnia 31 marca każdego roku, Dyrektor przedstawia Ministrowi roczne sprawozdanie z działalności Centrum, obejmujące w szczególności informacje o stopniu wykonania poszczególnych zadań Centrum, wraz z opinią Rady.

3. W terminie, o którym mowa w ust. 2, Dyrektor przedstawia Ministrowi do zatwierdzenia sprawozdanie finansowe, wraz z opinią biegłego rewidenta.

4. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, niezbędne elementy sprawozdania z działalności Centrum obejmującego w szczególności informacje o stopniu wykonania poszczególnych zadań Centrum, mając na uwadze zakres i skuteczność wykonywania przez Ministra nadzoru nad realizacją zadań Centrum.

Art. 10. 1. Dyrektor zasięga opinii ekspertów lub zespołów ekspertów w zakresie realizacji zadań Centrum.

2. Dyrektor wyznacza ekspertów oraz ustanawia zespoły ekspertów, spośród wybitnych przedstawicieli środowisk naukowych, gospodarczych i finansowych, krajowych i zagranicznych.

3. Szczegółowe zadania oraz warunki związane z wykonaniem przez eksperta lub zespół ekspertów konkretnego zadania, w tym wynagrodzenie eksperta i członków zespołu ekspertów, określa Dyrektor w umowie.

Art. 11. Minister odwołuje Dyrektora w przypadku:

- 1) złożenia przez niego rezygnacji;
- 2) utraty zdolności do pełnienia powierzonych obowiązków na skutek długotrwałej choroby, trwającej co najmniej 6 miesięcy;
- 3) nieprawidłowego wykonywania zadań, po zasięgnięciu opinii Rady;
- 4) zaprzestania spełniania jednego z wymagań określonych w art. 8 ust. 2 pkt 1-3.

Art. 12. 1. Rada liczy:

- 1) sześciu przedstawicieli powołanych spośród kandydatów wskazanych przez środowiska naukowe;
 - 2) sześciu przedstawicieli powołanych spośród kandydatów wskazanych przez środowiska gospodarcze i finansowe;
 - 3) po jednym przedstawicielu administracji rządowej wyznaczonym przez ministrów właściwych do spraw: nauki, finansów publicznych, gospodarki, środowiska, rolnictwa, rozwoju regionalnego, zdrowia, budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej, transportu i łączności oraz przez Ministra Obrony Narodowej.
2. Członków Rady, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, powołuje i odwołuje Minister.
3. Kadencja Rady trwa 4 lata.
4. Minister odwołuje członka Rady:
- 1) na jego wniosek;
 - 2) w przypadku utraty zdolności do pełnienia powierzonych obowiązków na skutek długotrwałej choroby, trwającej co najmniej 6 miesięcy;
 - 3) w przypadku niewypełnienia lub nienależytego wypełnienia przez niego obowiązków;
 - 4) w przypadku utraty nieposzlakowanej opinii.
5. W przypadku odwołania lub śmierci członka Rady przed upływem kadencji, Minister powołuje inną osobę na jego miejsce.
6. Członkostwa w Radzie nie można łączyć z członkostwem w Radzie Nauki.

Art. 13. 1. Pracami Rady kieruje Przewodniczący wybierany przez Radę spośród jej członków.

2. Przewodniczący zwołuje posiedzenia Rady w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na miesiąc.

3. Przewodniczący Rady zwołuje posiedzenie z własnej inicjatywy, na wniosek Dyrektora lub co najmniej pięciu członków Rady, w terminie dwóch tygodni od dnia otrzymania wniosku.

4. Rada ustala opinie bezwzględną większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków.

5. Szczegółowy tryb działania Rady oraz wyboru Przewodniczącego określa Regulamin ustanowiony przez Radę.

6. Zamiejscowi członkowie Rady otrzymują zwrot kosztów podróży na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.³⁾).

7. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, wysokość miesięcznego wynagrodzenia Przewodniczącego oraz członków Rady, mając na uwadze zakres wykonywanych zadań oraz ich znaczenie dla efektywnego funkcjonowania Centrum.

Art. 14. 1. Rada wyraża opinie w sprawach:

- 1) określania proponowanych zadań badawczych służących realizacji strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych;
- 2) warunków konkursu na wykonanie zadań badawczych;
- 3) ustanawiania zespołów ekspertów;

- 4) rozporządzania majątkiem Centrum powyżej wartości określonej w Statucie;
- 5) sprawozdania Dyrektora z działalności Centrum.

2. Rada, w celu wykonania swoich zadań, ma prawo wglądu do dokumentów Centrum i może żądać niezbędnych informacji od Dyrektora.

Art. 15. 1. Obsługę administracyjną Centrum prowadzi Biuro Centrum, zwane dalej „Biurem”.

2. Szczegółową strukturę organizacyjną oraz sposób działania Biura określa Regulamin ustanawiany przez Dyrektora.

3. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady wynagradzania pracowników Biura, mając na uwadze zakres zadań tych pracowników i kwalifikacje niezbędne do ich wykonywania.

Rozdział 3

Organizacja badań naukowych i prac rozwojowych

Art. 16. 1. Zadania badawcze i warunki ich realizacji ustala Dyrektor.

2. Wybór wykonawców zadania badawczego następuje w drodze konkursu. Dyrektor ogłasza konkurs oraz ustala szczegółowe warunki jego przeprowadzenia.

3. Oceny ofert w konkursie dokonują zespoły ekspertów.

Art. 17. W konkursie na realizację zadań badawczych mogą brać udział:

- 1) jednostki naukowe posiadające kategorię I lub II, nadaną w wyniku oceny parametrycznej – samodzielnie;
- 2) jednostki naukowe wchodzące w skład sieci naukowych lub konsorcjów naukowo-przemysłowych;
- 3) jednostki organizacyjne prowadzące działalność badawczo-rozwojową, których roczne przychody netto ze sprzedaży wytworzonych przez siebie wyników badań naukowych lub prac rozwojowych stanowią co najmniej równowartość w złotych 400 000 euro przeliczoną według średniego kursu ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień roku obrotowego poprzedzającego rok złożenia wniosku.

Art. 18. 1. Dyrektor zawiera z wykonawcą umowę na wykonanie zadania badawczego.

2. W umowie określa się zadanie badawcze i warunki jego realizacji, w szczególności:

- 1) wysokość i tryb finansowania przez Centrum;
- 2) tryb sprawowania przez Centrum nadzoru nad realizacją zadania;
- 3) termin wykonania zadania;
- 4) sposób finansowego rozliczenia zadania.

3. Sposób i tryb wykonywania nadzoru nad realizacją zadań badawczych są określane w umowie i w szczególności obejmują:

- 1) kontrolę zgodności realizacji zadania badawczego z warunkami określonymi w umowie;
- 2) uprawnienia Dyrektora w przypadku wydatkowania przez wykonawcę środków finansowych niezgodnie

z umową lub w przypadku nieosiągnięcia wyników zaplanowanych na danym etapie realizacji zadania.

Art. 19. Przyjęcia i oceny wyników realizacji zadania badawczego dokonuje Dyrektor po uzyskaniu oceny zespołu ekspertów.

Art. 20. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, sposób organizacji przez Centrum badań naukowych i prac rozwojowych mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa państwa, a także kryteria, które powinny spełniać określone przez Centrum warunki udziału w konkursach na realizację poszczególnych zadań, uwzględniając w szczególności zapewnienie zgodności zadań z polityką naukową i innowacyjną państwa oraz polityką bezpieczeństwa państwa.

Rozdział 4

Gospodarka finansowa Centrum

Art. 21. 1. Przychodami Centrum są środki finansowe otrzymywane w formie:

- 1) dotacji celowej na realizację poszczególnych programów strategicznych Krajowego Programu Badań Naukowych i Prac Rozwojowych oraz zadań określonych w art. 5, przekazywanej na wniosek Dyrektora;
- 2) dotacji podmiotowej na pokrycie bieżących kosztów zarządzania realizowanymi przez Centrum zadaniami, o których mowa w pkt 1;

- 3) dotacji celowej na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji dotyczących obsługi realizacji zadań, o których mowa w pkt 1.
2. Przychodami Centrum mogą być środki finansowe pochodzące z innych źródeł, a w szczególności z:
- 1) tytułu realizacji zadań zleczanych przez podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3;
 - 2) funduszy Unii Europejskiej;
 - 3) międzynarodowych programów badawczych;
 - 4) komercjalizacji wyników prowadzonych badań;
 - 5) odsetek od środków zgromadzonych na rachunkach bankowych Centrum, z wyjątkiem odsetek od środków pochodzących z dotacji budżetowych;
 - 6) zapisów i darowizn.

Art. 22. 1. Wydatkowanie środków publicznych przez Centrum jest dokonywane w szczególności zgodnie z przepisami ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.⁴⁾) oraz z przepisami niniejszej ustawy.

2. Środki pochodzące ze źródeł, o których mowa w art. 21 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy, są gromadzone, wydatkowane i ewidencjonowane zgodnie z przepisami dotyczącymi tych środków.

Art. 23. 1. Centrum prowadzi samodzielną gospodarkę finansową na podstawie rocznego planu finansowego, ustalanego na okres roku obrotowego; rokiem obrotowym jest rok kalendarzowy.

2. Projekt planu finansowego na następny rok obrotowy opracowuje Dyrektor, z uwzględnieniem terminów określanych przez ministra

właściwego do spraw finansów publicznych dla materiałów do projektu ustawy budżetowej.

3. Plan finansowy Centrum zatwierdza Minister na wniosek Dyrektora zaopiniowany przez Radę.

4. Podstawę gospodarki finansowej Centrum w okresie od dnia 1 stycznia do dnia ustalenia planu finansowego Centrum stanowi projekt tego planu zaopiniowany przez Radę.

Art. 24. Roczny plan finansowy Centrum zawiera w szczególności:

- 1) przewidywane wielkości wpływów z poszczególnych tytułów przychodów, określonych w art. 21, oraz wydatków związanych z zadaniami ustawowymi Centrum;
- 2) zobowiązania wynikające z realizacji umów, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy, przewidywane do uregulowania w roku, na który sporządzany jest plan, powstałe w latach poprzednich;
- 3) przewidywane wielkości wydatków na realizację poszczególnych tytułów zobowiązań powstających w roku, na który plan jest sporządzany;
- 4) zobowiązania powstałe w roku, na który plan jest sporządzany, przewidziane do realizacji w następnych 3 latach;
- 5) stan należności Centrum na początek i koniec roku kalendarzowego;
- 6) stan środków pieniężnych na początek i na koniec roku kalendarzowego.

Art. 25. 1. Realizacja poszczególnych tytułów wydatków jest dokonywana w granicach kwot ustalonych w planie finansowym.

2. Zwiększenie wydatków i zobowiązań w poszczególnych tytułach oraz zwiększenie zobowiązań przewidzianych do realizacji w kolejnych 3 latach może nastąpić wyłącznie po zatwierdzeniu zmiany planu finansowego.

Art. 26. 1. Centrum tworzy następujące fundusze:

- 1) fundusz statutowy;
- 2) fundusze określone w odrębnych ustawach.

2. Fundusz statutowy Centrum odzwierciedla równowartość netto środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz inne składniki majątku, stanowiące wyposażenie Centrum na dzień rozpoczęcia przez nie działalności.

3. Fundusz statutowy ulega zwiększeniu o wartość:

- 1) aktywów trwałych, będących skutkiem aktualizacji wyceny środków trwałych;
- 2) zysku netto Centrum.

4. Fundusz statutowy ulega zmniejszeniu o wartość:

- 1) umorzenia składników majątkowych zaliczonych do aktywów trwałych Centrum;
- 2) pokrycia straty netto Centrum.

Art. 27. 1. Minister dokonuje wyboru biegłego rewidenta uprawnionego do badania sprawozdania finansowego Centrum w trybie przepisów o zamówieniach publicznych.

2. Koszty postępowania o zamówienie publiczne oraz koszty badania sprawozdania w części dotyczącej realizacji planu finansowego Centrum ponosi Centrum.

Rozdział 5

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 28. 1. Minister powołuje pierwszego Dyrektora na rok, bez zachowania trybu określonego w art. 8 ust. 1.

2. Minister powołuje pierwszą Radę nie później niż 6 miesięcy od dnia utworzenia Centrum.

Art. 29. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

- ¹) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005 r. Nr 85, poz. 727 i Nr 179, poz. 1484.
- ²) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 38, poz. 360, z 2000 r. Nr 48, poz. 553, z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 139, poz. 1326, z 2005 r. Nr 64, poz. 567, Nr 167, poz. 1398 i Nr 222, poz. 1914, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 i Nr 218, poz. 1592 oraz z 2007 r. Nr 25, poz. 162.
- ³) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 99, poz. 1152, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, Nr 43, poz. 489, Nr 107, poz. 1127 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 11, poz. 84, Nr 28, poz. 301, Nr 52, poz. 538, Nr 99, poz. 1075, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1354, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1805, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 135, poz. 1146, Nr 196, poz. 1660, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 166, poz. 1608 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252 i Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 10, poz. 71, Nr 68, poz. 610, Nr 86, poz. 732 i Nr 167, poz. 1398 oraz z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 133, poz. 935, Nr 217, poz. 1587 i Nr 221, poz. 1615.
- ⁴) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 169, poz. 1420 oraz z 2006 r. Nr 45, poz. 319, Nr 104, poz. 708, Nr 170, poz. 1217 i 1218, Nr 187, poz. 1381 i Nr 249, poz. 1832.